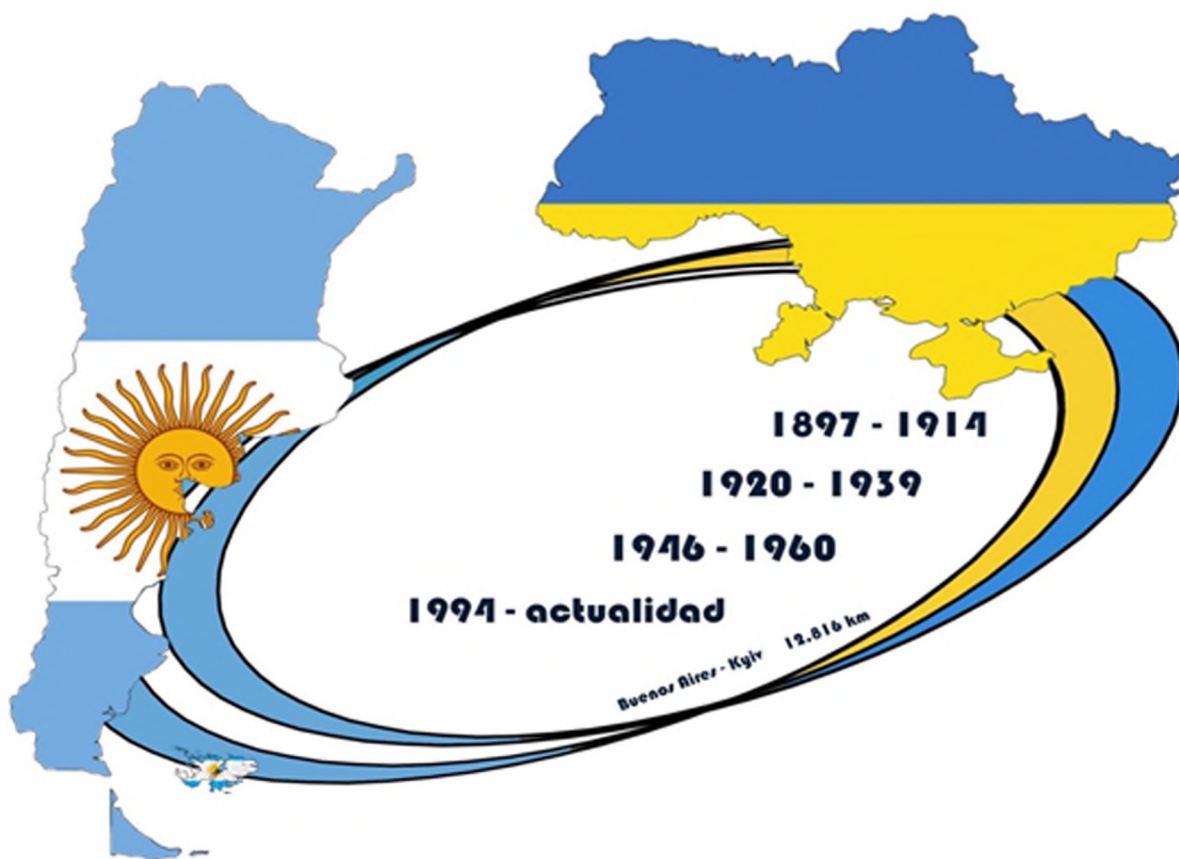

Embajada Argentina
en Ucrania

«У ПОШУКАХ МОГО КОРИННЯ»

№ 10

Вступне слово

Я рада вітати вас на сторінках цифрового інформаційно-періодичного видання «У пошуках мого коріння», підготовленого Посольством Аргентинської Республіки в Україні з метою ознайомлення з видатними особистостями в науковій, підприємницькій та культурній діяльності Аргентини, які є українцями за походженням та/або чие родинне коріння пов'язане з українськими містами.

Історія міграції українців до Аргентини розпочалася наприкінці XIX століття, внаслідок чого утворилася громада, яка вважається сьомою у світі за чисельністю українською діаспорою, що за приблизними оцінками налічує 350 000 українців, представників кількох поколінь.

Можна виокремити чотири головні хвилі міграції українців, які прибули до нашої країни, що охоплюють періоди: 1897-1914, 1920-1939, 1946-1960 роки та з 1994 року до нині. Попри те, що раніше були зареєстровані поодинокі випадки прибуття українців до Аргентини, вважається, що перша організована хвиля української імміграції відбулася у 1897 році до міста Апостолес провінції Місьйонес.

Незважаючи на офіційні дані, було виявлено декілька українських родин, а саме з міста Кам'янця-Подільського, які прибули до Аргентини в серпні 1889 року і заснували в аргентинській провінції Санта-Фе першу єврейську сільськогосподарську колонію Мойсес-Віль.

Кожна з цих хвиль дала Аргентині багато цінних особистостей, оскільки як видатні люди, так і ті, хто залишилися невідомими для широкого загалу, - всі вони своєю працею, зусиллями, творчістю, цінностями та знаннями зробили значний внесок у формування сучасної Аргентини.

Слава про щедру гостинність Аргентини досягла далекої Східної та Центральної Європи. Наша країна відкрила свої двері для потужних та плідних хвиль міжнародних міграційних процесів.

Важливо відзначити роботу, яку виконують організації української діаспори в Аргентині задля збереження українських традицій та цінностей у нашій країні.

Наразі Українська центральна репрезентація (RCU) (www.rcukra.com.ar), яку очолює відомий нейрохірург та Почесний консул України в провінції Буенос-Айрес доктор Педро Лирик (<http://lylyk.com.ar/>), об'єднує понад 30 асоціацій української діаспори, основними членами яких є Українське культурне товариство «ПРОСВІТА» (www.prosvita.org) на чолі з архітектором Хорхе (Юрієм) Данилишиним та Українське товариство «ВІДРОДЖЕННЯ» під керівництвом Віктора Будзінського.

Українська палата торгівлі і промислу в Аргентині (CAUCI) (www.cauci.com.ar), яку очолює пан Олег Яхно, відповідає за просування двостороннього бізнесу з моменту свого заснування у 1992 році.

Команда Посольства Аргентинської Республіки в Україні

Заглиблюючись в історію Аргентини, можна дізнатись про українців та їхніх нащадків, які досягли успіху в різних професійних галузях на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

Серед таких особистостей варто згадати біохіміка та лауреата Нобелівської премії з медицини Сесара Мільштейна, піаністку Марту Аргеріх, музиканта-фольклориста Орасіо Еухеніо «Чанго» Спасюка, поетесу Алехандру Пісарник, письменника Сесара Тьемпо, актора й музиканта, члена музично-гумористичного гурту «Les Luthiers» Маркоса Мундстока, засновників та власників комплексів по вирощуванню та переробці мате «Росамонте» Деметрію Гренюка та «Романсе» Мігеля Хосе Герулу, автора публікації про українську громаду «Наші люди» Хорхе Баланду, олімпійського призера Педро Стецюка, метеоролога Надію Зинченко, біохіміка та вірусолога Пабло Голдшмідта, демографа-дослідника української діаспори, випускника Університету Буенос-Айреса Олега Воловину, колишнього футболіста Хосе Чатрука, футбольного тренера Хосе Нестора Пекермана.

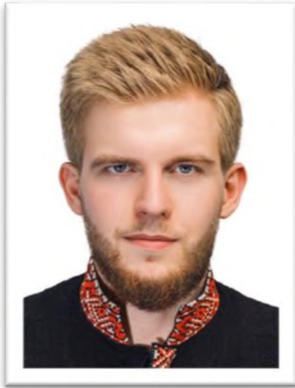
Розповіді, опубліковані у цьому виданні за згодою наших героїв, не є вичерпними, а натомість прагнуть передати різноманіття життєвого досвіду респондентів, відомих на міжнародному рівні особистостей української громади, що мали значний вплив на розвиток аргентинського суспільства та відображають плідні зв'язки між Аргентиною та Україною.

Цей інформаційний бюлетень є відкритою, міжрелігійною, всеохоплюючою ініціативою, до якої можуть долучитися нові діячі української громади в Аргентині. Я вітаю всіх зацікавлених взяти участь у наступних випусках бюлетеня та запрошую надсилати свої історії, спогади та досвід на електронну адресу eucra@mrecic.gov.ar.

З найкращими побажаннями,

Елена Летісія Мікусінські

Передмова від Народного депутата України Святослава Юраша

Депутат Святослав
Юраш

Голови підкомітету з питань зв'язків і захисту прав та інтересів українців за кордоном Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва

2020-ті роки мають стати особливими у відносинах між Україною та українською діаспорою. Наші громади у містах та містечках Аргентини вже більше ніж за сто років заклали підвалини для особливих відносин між нашими державами.

Ми вже давно не незнайомці, а скоріш старі приятелі. Незважаючи на тисячі морських миль між нами, наші народи стали сусідами. Українці та аргентинці живуть на одних вулицях, слухають схожу музику та їх діти грають на тих самих майданчиках.

Мене завжди захоплював феномен діаспори. Однаково величним є і та сміливість, яку проявили емігранти при подоланні всіх труднощів, пов'язаних із переселенням, і доброта та щирість народу, який їх прийняв. І у свій час аргентинський народ неодноразово сприяв нам, іноземцям з іншого континенту, у пошуках прихистку, роботи та, найголовніше свобод. Не отримавши землю в Україні, ми отримали змогу обробляти її в Апостолесі. Тікаючи від політичних переслідувань, нам надали свободу слова, і ми почали друкувати «Українське слово». Рятуючи своїх дітей від економічного занепаду, ми змогли віддати їх в аргентинські школи та університети міста Беріссо. Для 300 000 тисяч українців Аргентина стала землею можливостей і розвитку. І таким чином ще з кінця XIX століття аргентинці роблять все можливе задля збереження наших традицій, мови та віри.

Відносини Буенос-Айреса та Києва мають 300 000 тисяч можливостей, мостів та історій дружби. Закордонні українці Аргентини є найкращими послами України у всіх сферах без виключень. Від медицини і до спорту, вони пишуть історії одночасно двох країн, які так далеко один від одного на політичній мапі, але поряд за спільними ідентичностями. Адже бути сусідами, знаходячись на різних континентах, - це диво, яке стало можливим завдяки гостинності аргентинського народу та сміливості українських емігрантів.

Нове покоління українських дипломатів та політиків має вибудувати особливі відносини із українською діаспорою в Аргентині. Про неї мають більше писати в підручниках з історії, нові освітні програми обміну мають створитися між університетами обох країн, глибше співробітництво повинне вибудуватися у царині культурної дипломатії. Без перебільшення, Українська держава має створити всі можливості для діаспори та її легкого відвідування України, вивчання історії та, особливо, мови. Адже українці – це велика сім'я, що живе на кожному континенті, і ми маємо знати більше про своїх родичів.

Особливі можливості для подальшої співпраці існують, вочевидь, у сферах сільського господарства, медицини та ІТ. Це ті три базові площини, що є однаково важливими для

наших країн і на яких можна створити спільну візію двосторонніх відносин. У розроблені дорожньої карти спільного майбутнього Аргентини та України мають брати участь, перш за все, українські сім'ї міст та селищ нашого латиноамериканського друга та партнера. Така карта мала б включати в себе їх досвід, знання та бачення можливостей та викликів: від питань поглиблення торгівлі і до зусиль щодо зменшення викидів CO₂ у атмосферу.

Для кожного з українців історія діаспори є особливо надихаючим прикладом віри в себе, сміливості та гостинності. Це історія про свободу, втрачену на Батьківщині, та знайдену у новій країні. І наша вдячність аргентинському народу за таку допомогу має бути закарбована у конкретних прикладах співробітництва, яке буде покращувати життя обох народів.

Святослав Юраш*

Народний депутат Верховної Ради України

**Святослав Юраш - Народний депутат Верховної Ради України IX скликання з серпня 2019 року, обраний по загальнодержавному багатомандатному округу за списком політичної партії "Слуга народу". Голова підкомітету з питань зв'язків і захисту прав та інтересів українців за кордоном Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Глава Постійної делегації у Парламентській асамблеї ГУАМ, заступник члена Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї ЄС - Східні сусіди (ПА ЄВРОНЕСТ), керівник групи з міжпарламентських зв'язків з Республікою Індія, керівник групи з міжпарламентських зв'язків з Федеративною Республікою Бразилія, керівник групи з міжпарламентських зв'язків з Ірландією, заступник співголови групи з міжпарламентських зв'язків з Румунією, заступник співголови групи з міжпарламентських зв'язків з Державою Ізраїль, заступник співголови групи з міжпарламентських зв'язків з Японією, секретар групи з міжпарламентських зв'язків з Сполученими Штатами Америки.*

АБРАША РОТЕНБЕРГ

Письменник та журналіст

Абраша Ротенберг

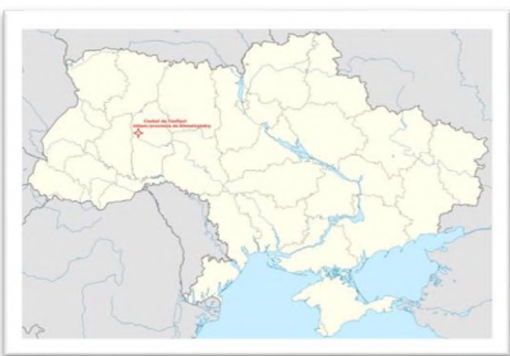
Абраша Ротенберг - письменник і журналіст, розвивав свою діяльність в Аргентині, де був співзасновником журналу «Primera Plana» та газет «Nueva Sion» і «La Opinión». Був одружений на співачці, композиторці та педагогині Діні Рот, батько актриси Сесілії Рот та музиканта Аріеля Рота.

Абраша Ротенберг народився в 1926 році в місті Теофіполь сучасної Хмельницької області. Разом зі своєю матір'ю у віці восьми років він прибув до Буенос-Айреса, Аргентина, з України, яка на той час входила до складу Радянського Союзу. Абраша з мамою також проживали в

Магнітогорську та Москві. У Буенос-Айресі він отримував освіту в аргентинських навчальних закладах, водночас вивчаючи іврит та ідиш у Семінарії вчителів івриту. Викладаючи в єврейській школі, здобував спеціальність бухгалтера на факультеті економічних наук Університету Буенос-Айреса, а впродовж 1950 - 1951 років вивчав економіку та соціологію в Єврейському університеті в Єрусалимі. Під час перебування в Ізраїлі Абраша Ротенберг працював у друкованих виданнях та на радіо «Kol Yisrael», де заснував іспаномовний відділ, який транслював програми для Латинської Америки та Іспанії. Повернувшись до Буенос-Айреса, він працював за фахом та надавав консультаційні послуги видавництвам. Завзятий читач і критик політичних та інтелектуальних течій того часу, завдяки своєму професійному досвіду він отримав можливість брати участь у значимих видавничих проєктах. Відтоді розпочалися його плідні відносини з журналістським та культурним колами Аргентини.

Абраша Ротенберг і Діна Рот з донькою Сесілією Рот та онуком Мартіном
Фото: @ceciroth

Теофіполь, Хмельницька область

У 1976 році Абраша Ротенберг, рятуючись від

аргентинської військової диктатури, змушений був із родиною переїхати до Іспанії. Він прожив у Мадриді 37 років і тепер мешкає в Буенос-Айресі.

Опубліковані книжки:

«Останній лист із Москви» (вступне слово Хуана Гельмана), видавництво «Taller de Mario Muchnik», Іспанія, та «Editorial Sudamericana», Аргентина.

«Мовчазна думка», видавництво «Taller de Mario Muchnik», Іспанія, та «Editorial Sudamericana», Аргентина (Конфіденційна історія).

«Спогади та коріння», видавництво «Lilmod», Аргентина.

«Єврейські жарти, які мені розповів мій батько», видавництво «Libros del Zorzal», Аргентина.

«Загроза», видавництво «Obloshka», Аргентина.

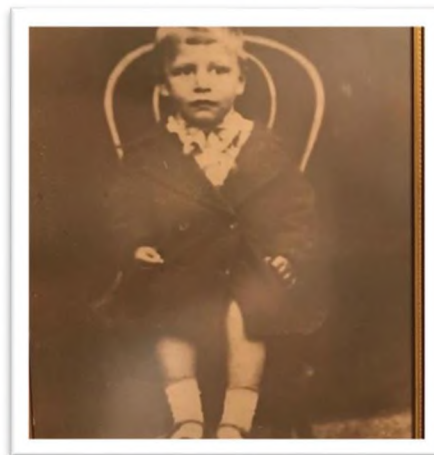
Інтерв'ю з Абрашею Ротенбергом, яке провела Посол Елена Летісія Мікусінскі

«Спогади про моє життя в Радянському Союзі залишаються живими в моїй пам'яті. Обговорюючи одного разу з мамою деякі епізоди мого дитинства, вона здивовано сказала мені: «Не може бути, тобі ж тоді було два-три роки». Але це було правдою: я все пам'ятав і досі все пам'ятаю.

Я народився у містечку Теофіполь, який на той час розташовувався приблизно в 30 км від кордону з Польщею, за дев'ять років після революції - 4 травня 1926 року. Від дня свого народження кілька років я прожив у цьому містечку, в будинку бабусі та дідуса по лінії батька – Ротенбергів.

Батькові довелося тікати з комуністичної Росії, бо він не мав ні професії, ні освіти, не відносився ні до робітників, ні до селян, тобто вважався паразитичним елементом для системи, людиною без майбутнього.

Пропрацювавши кілька місяців у Парижі, він зміг дістатися до Аргентини, де жив його старший брат. Я зустрівся з ним майже за вісім років після того, як він поїхав. Це була зустріч двох незнайомих. Ми роками не могли знайти порозуміння, але зрештою нам пощастило пізнати один одного і насолодитися спілкуванням за кілька місяців до його смерті. Ми чекали 7 років на отримання дозволу на виїзд із Радянського Союзу. Тим часом я зростав у двох дуже різних родин: сім'ї братів моєї мами, які були затятими прихильниками революції, та у родині бабусі й дідуса по батьковій лінії,

Абраша Ротенберг, 1930 рік
Фото: @abrasharotenberg

Абраша зі своїми друзями з Теофіполя
Наташею і Володею
Фото: @abrasharotenberg

які мали більш поміркований погляд щодо нового режиму. Я також багато подорожував і мешкав у містах, далеких від місця мого народження. Оскільки моя мама працювала і тривалий час була відсутня, я багато часу проводив із родиною свого діда у Теофіполі. Пам'ятаю дідусеву хату, пам'ятаю коня діда, з яким я гуляв, пам'ятаю річку по сусідству та селян, які поверталися із жнив пшениці та співали. Це були хорові колективи, пісні яких звучать дотепер у моїх вухах, переносачи мене в ті українські тихі вечори, до краєвидів, золотих пшеничних полів, що

колихалися від вітру, які й досі стають мені перед очима, незважаючи на прожиті 90 років. У травні мені виповниться 95 років.

Мій дідусь мав сувору вдачу. Усі, крім мене, його побоювалися. Він ніжно ставився до мене, бо вважав сиротою, оскільки я ріс без матері, яка працювала далеко від дому, та без батька, який заробляв на життя, працюючи розносником у Буенос-Айресі. Бабуся захоплювалася читанням. Я пам'ятаю, як вона сиділа на порозі будинку, нахилившись над книжкою через свою короткозорість, поки в домі панував безлад, який іноді приводила до ладу її невістка (моя мати), коли приїздила.

Із родини Ротенбергів у мене було четверо дядьків та одна тітка. Мій батько та його старший брат мешкали в Аргентині, наймолодший дядько був на кілька років старший за мене і керував групою партизанів, які боролися проти нацистських загарбників. Його зрадив один із товаришів, він був повішений посеред містечка. У мене також була тітка, заміжня за ультра-ортодоксальним євреєм, який ненавидів комуністів-атеїстів та вітав прихід німців. За кілька днів вони застрелили його. Моя батьківська сім'я не була комуністичною. Лише один дядько був членом партії, але через любовну помсту і політичні погляди його помилково засудили як троцькіста та відправили до Сибіру, де він назавжди зник. Був також брат, інженер лісового господарства, який жив у Москві. Він - єдиний із родини, що вижив, з яким я зустрівся багато років після війни.

У дитинстві мною також опікувалася сім'я моєї матері - Голоднерів, яка була більш освіченою та політизованою: майже всі брати були завзятими комуністами. Вони не мали нічого спільного з родиною моїх бабусі та дідуса по батькові, де могли голосно сперечатися, але ніколи не торкалися політичних тем. У їхньому домі про політику говорили пошепки. Мені не подобаються країни, де політичні теми обговорюються впівголоса.

У родині моїх маминих родичів любили співати. Я не знав своїх бабусю і дідуса по матері, бо вони померли дуже молодими. Але їхні діти були оптимістичними та позитивними, вони палко вірили, що прийде нова людина, дитя революції, будівник ідеального, справедливого та щедрого майбутнього для радянських людей. Ми знаємо, що відбувалося протягом цих сімдесяти років: для багатьох мрія перетворилася на страхіття. Майбутнє залишилося позаду, а світ розчарувався в ідеологіях.

Натомість зараз переважають ідеї егоїстичного індивідуалізму, нова ера, дивовижна з погляду технологій, проте обтяжує нас невідомими речами, на які політичне керівництво не має відповідей. Ті молоді комсомольці, комуністична молодь, мої дядьки, революціонери, комуністи, які мали всі відповіді, закінчили свої дні в розчаруванні, доживаючи свій вік у капіталістичних країнах. Їхні брати залишились там, де жили, у промисловому місті Запоріжжі.

Абраша зі своєю мамою Дунею

1932 рік

Фото: @abrasharotenberg

Я відвідав Запоріжжя у 1967 році, де зустрів своїх дядьків по матері, що пережили війну, які на той час ще мріяли про соціалістичний світ.

Повертаюся до маминої родини, до свого дитинства. Вона мешкала на відстані близько двадцяти кілометрів від мого рідного містечка Теофіполя, в селі Западинці, яке єврейське населення називало Западенець. Я пам'ятаю ліси та фруктові дерева, а також домівки моїх родичів, вишневі сади за селом, чомусь у мене не залишилося таких живих спогадів як про Теофіполь. На той час Теофіполь мав близько тисячі жителів та центральну вулицю. Наші найближчі сусіди та їхні двоє дітей жили навпроти будинку моїх бабусі та дідуся; дівчинка була мого віку, ми разом гралися, її брат, старший за нас, завжди дошкуляв нам своєю нахабною поведінкою. Коли німці напали на Радянський Союз, деякі військові

Батько Абраші
Фото: @abrasharotenberg

загони були розташовані в Теофіполі. Мій дружок Володя, якому на той час було близько 18 років, став помічником і довіреною особою німецького офіцера, відповідального за пошук євреїв у цьому районі для подальшого їхнього знищення. Отже, мій друг Володя привів німців до будинку мого діда і бабусі. Дідусь лежав хворий у ліжку поряд із бабусею. Німецький офіцер наказав їм встати з ліжка і піти за ним, але мій дідусь, який знав, що вони виводили євреїв до лісу і вбивали там, сказав: «ні, ні, я нікуди звідси не піду». Німецький офіцер, дуже молодий і недосвідчений, почав вагатися, не знаючи, як себе повести. Тоді мій друг Володя витягнув пістолет із кобури та безпощадно вбив моїх бабусю і дідуся. Його сестра Наташа, моя подруга дитинства, була коханкою відповідального за цей регіон нацистського офіцера. Після війни вони отримали покарання, а

потім повернулися до Теофіполя, де мій дядько Арон побачив їх серед людей, які прийшли на урочисте відкритті пам'ятника на честь героїв, що воювали проти німецьких загарбників. Нікого не цікавило, що німці та багато українських колаборантів робили з євреями під час нацистського панування. Ось так твориться історична брехня: нацистські колаборанти віддають данину поваги героям, які поклали своє життя у боротьбі з ними.

Моя мати була енергійною, безстрашною, запальною і молодою жінкою. На той момент їй, мабуть, було близько 24 років, вона не змирилася з проживанням у маленькому містечку. Їй довелося роками боротися за виїзну візу з Радянського Союзу лише для того, щоб я мав батька, чоловіка, який заробляв на життя вуличним розносником у Буенос-Айресі. Усі товари, які він розносив на своїх плечах (рушники, сорочки, сукні, панчохи), йому давали для продажу без заставних сум, він дуже заборгував своїм кредиторам. Щоб розплатитися, йому потрібно було все продати, що він робив за дуже ризикованих умов: давав у кредит та вірив на слово. Все залежало від чесності людей, яка на той час була загальним надбанням: більшість його клієнтів дотримувалися свого слова. Ніхто не підписував жодних

документів, втім, ризики були колосальними, оскільки всі його активи, усі товари, які він носив на своїх плечах, були еквівалентні його боргам. Тим часом Радянський Союз нікому не дозволяв залишати свою територію. Ми чекали сім років, поки нам нарешті дали дозвіл на виїзд. Здобути таку жадану для нас візу моєму батькові допоміг випадок в особі радянського письменника, якого запросили на засідання Міжнародного ПЕН-клубу, що проходив у Буенос-Айресі в 1932 році, але це вже інша історія.

А ми з мамою тим часом жили в Радянському Союзі, чекаючи, як на Году, отримання недосяжної візи. Моя мати влаштувалася на роботу в Магнітогорську, зразкове промислове місто на Уралі, сталінський проект, для якого сталь та електроенергія дорівнювали соціалізму. Магнітогорськ був і залишається одним із найбільш забруднених промислових міст у світі, переповненим димом та непридатним для дихання повітрям. Ми жили в загальних бараках у незадовільних гігієнічних та житлових умовах, майже в темряві, бо вдень та вночі димоходи просто вивергали димові хмари.

Мешканці Магнітогорська походили з усіх радянських республік і були в очах дитини дуже самотніми. Проживання в Магнітогорську, незважаючи на його недоліки, мало виняткову перевагу для моєї матері: той, хто працював у цьому промисловому місті, мав право за певний час отримати дозвіл на проживання в Москві. Після закінчення контракту ми змогли переїхати до Москви, де мама влаштувалася на роботу з хорошим рівнем доходу. Ми жили в комунальній квартирі, у будівлі з понад п'ятнадцятьма поверхами. На кожному поверсі було близько сорока кімнат, відокремлених дерев'яними перегородками і бідно мебльованими: шафа, одне або два ліжка, невеликий стіл та два стільці.

На кожному поверсі було два спільні санвузли. Влітку я сидів біля входу в будівлю, щоб спостерігати за нескінченною чергою туристів, які приїжджали з усіх куточків світу та годинами чекали, щоб увійти до мавзолею Леніна і вшанувати героїчного лідера революції. Ми жили на Червоній площі, навпроти Кремля, в історичному центрі Москви. Це було в 1931 році. Пройшли роки, в 1967 році я відвідав Москву і довго шукав той комунальний будинок, про який мав такі яскраві спогади, аж поки не дізнався, що його зруйнували. У той момент я відчув, що вони зруйнували щасливу мить мого дитинства.

Тоді я двічі подорожував сам до України. Одного разу до міста моїх бабусі та дідуся Ротенбергів, а іншого - до моїх родичів по материнській лінії, Голоднерів. Я їхав один, але пам'ятаю, як мене посадили на поїзд у Києві та попросили якогось незнайомця, що вселив довіру, подбати про мене. Коли я прибував до пункту призначення - Москви, мене зустрічав дядько Арон або його дружина, коли вони мали таку нагоду, або моя мати. Пам'ятаю, як я вперше їхав сам до Москви. Я сидів поруч із гарною і приємною жінкою, яку мої стурбовані тітки просили погледіти за мною. Я проговорив з нею всю дорогу, поки мама не забрала мене на залізничному вокзалі в Москві. Це була дуже добра жінка, яка уважно мене слухала і сміялася з моїх розповідей. Коли ми попрощалися, вона обійняла мене, поцілувала і сказала мамі дуже теплі слова про мою компанію. Я був дуже балакучою дитиною, звичка, яка зберіглась протягом усього мого життя, на шкоду багатьом, які й не підозрюють про мою говірливість. Тоді я вільно володів двома мовами - російською та українською, які, на жаль, назавжди забув.

Симона де Бувуар говорила, що найстрашніше в трагедії - це те, що людина до неї звикає. Сьогодні нам майже здається нормальним, що стільки людей помирає від COVID, але перші новини нас приголомшили. На жаль, з часом трагедія перетворюється на статистику та дегуманізується.

Я дуже пам'ятаю голод в Україні. Для мене він відзначився не як статистика, а як досвід. Голод має виключний характер, він не дозволяє думати про будь-що інше, крім як подолати його, знайти можливість прогодувати себе. Нелегко було припинити думати про їжу цілими днями, особливо в Україні. У той час ми їли картоплю, але найчастіше картопляне лушпиння. Думаю, я вперше в житті з'їв м'ясо, коли ми виїхали з Радянського Союзу, але ми не сприймали це як трагедію, бо всі перебували в однакових умовах і не знали жодного іншого варіанту. Ми були голодні та приймали це як частину нашої реальності. Окрім того, нам щодня розповідали, що на нас чекає славне майбутнє, і ця жертва, яка коштувала мільйони життів, того варта.

Ніколи не забуду бурю, свідком якої я був, перебуваючи у родичів по материнській лінії в Западінцях. У саду росла груша, висота якої завжди мене вражала. Поки я спостерігав за нею, здійнялася буря, з гілок почали падати груші. Ми з двоюрідними братами почали бігати і відчайдушно збирати все, що могли проковтнути. Я ніколи не їв груш, отже, відкриття нового смаку породило чарівний момент насолоди та радості. Я більше ніколи не їв таких смачних груш. Після неочікуваного частування повернулося почуття голоду і мрії про рятувальну бурю та неіснуючі смаколики.

Що я можу Вам розказати на цій спонтанній зустрічі про мої спогади про Україну, пані Посол? Власне, я прожив у Радянському Союзі майже 8 років. З них, можливо, 4 або 5, - в Україні. Я все життя мріяв повернутися коли-небудь до Теофіполя, містечка, де народився. Одного разу, суто випадково, мені спало на думку відкрити комп'ютер і пошукати слово Теофіполь у вебмережі «Гугл», щоб з'ясувати, що сталося з тим містечком, з домом мого дідуся. Я не впізнав ні карти, ні фотографії сучасного міста. Вулиця, на якій ми жили та яка була єдиною прохідною дорогою, кудись зникла. А що сталося з річкою біля будинку мого діда? Вона що, змінила своє русло?

Можливо, селяни продовжують співати, коли повертаються в сутінках додому, але, звичайно, вони не ходять пішки, тому що їздять на сучасних тракторах, а їхні діти вже не селяни, а інженери або проживають у якомусь українському місті, або в капіталістичному світі. Прогулянка в гуглі Теофіполем дарує мені несподіваний сюрприз, і я задаюся питанням: що це? Адже раптом з'являється моє ім'я: Абраша Ротенберг. У Теофіполі. Я не можу в це повірити.

У 1976 році, за часів військової диктатури, мені довелося виїхати зі своєю сім'єю до Іспанії.

У Мадриді разом зі знаним професіоналом ми заснували видавництво «Altalena», яке, крім публікації книжок з історії Іспанії, арабської та єврейської присутності на території країни, їхнього культурного впливу, а також інших колекцій з актуальних питань, ми додали ще кілька грайливо-жартівливих публікацій. Одного разу, відчуваючи себе трохи пригніченим, мені спало на думку, що я можу вийти із цього стану за допомогою відомих мені єврейських анекдотів. Я написав 80 або й більше кумедних історій, і ми опублікували цю збірку

як книжку колекційного видання «Єврейські жарти, які мені розповів мій батько». В одному з них я відтворив діалог, що відбувся в потягу.

Один пасажир запитує іншого: «Куди ви їдете?». Єдина відповідь, яка спала мені на думку, - «Я їду до Теофіполя», жартуючи над самим собою, але цифрова система механічно включила мене до загадок про моє рідне містечко, яке наразі налічує 7000 жителів і стало тепер відомим у всьому світі, бо саме тут народився автор цієї геніальної збірки. Насправді про самі кумедні історії ніхто не дізнався, оскільки гугл включив їх оригінальною, іспанською, мовою, якою мешканці Теофіполя не користуються.

Спогади про Теофіполь та його мешканців зберігаються у моїй пам'яті, у моєму серці та у моїх мріях. Коли я загадую свої дні в Теофіполі, оточений родинним теплом та його пейзажами, у мене виникає відчуття, що на той час, незважаючи на всі мої негаразди, я був щасливою дитиною.

Абраша Ротенберг і Діна Рот
Фото: abrasharotenberg

З Діною, моєї супутницею протягом сімдесяти років, вона пішла з життя кілька місяців тому, ми були в Москві та Запоріжжі, де мешкала частина нашої сім'ї за материнською лінією, але ми так і не змогли отримати дозвіл на відвідування Теофіполя, незважаючи на всі наші намагання, які залишилися безуспішними.

Коли ми жили в Мадриді, послом Ізраїля в Іспанії був мій родич і друг Герцль Імбар. Я розповів йому про моє неймовірне бажання відвідати Теофіполь та неможливість отримати візу. Він натякнув, що, ймовірно, міг би мені допомогти, оскільки був другом посла Радянського Союзу, отже, може спробувати

переговорити з ним. За кілька днів Герцль зателефонував мені, щоб повідомити, що радянський посол радий мені допомогти і що моїм питанням займатиметься співробітник посольства. За кілька днів мені зателефонували з консульства. Посадовець люб'язно представився, повідомивши, що вони мали намір розв'язати мою проблему, але, на жаль, міста Теофіполь більше не існує. Здивований новиною, я відповів, вибачившись, щоб не образити його, що цього не може бути, що це помилка, оскільки кілька років тому я був з Діною в Москві в гостях у дядьків, і вони сказали мені, що були в Теофіполі на відкритті пам'ятника на честь героїв, які боролися проти вторгнення нацистів, про що я згадував раніше. Місто не може раптово зникнути в мирний час. На що чиновник відповів, що це я помилився: «такого міста не існує, його немає на карті». Я не міг отямитися від подиву. Я поспілкувався зі своїм родичем, ізраїльським послом, предки якого походили з Теофіполя, він сказав мені, що був також збентежений, але радянський посол підтвердив, що місто зникло і його немає на картах. Зіткнувшись із таким незаперечним фактом, я змушений був прийняти реальність. Я відчував розчарування та біль, бо частина моїх дитячих мрій, мої перші друзі, любов моїх бабусі та дідуса – все це я пережив саме там.

Пройшов рік, мені зателефонував чиновник радянського посольства, який від імені посла сказав, що, на жаль, через мою помилкову інформацію сталося непорозуміння: «Ви

сказали нам, що Теофіполь - це село, яке ми не могли знайти, тому що протягом багатьох років воно має категорію міста, а ми шукали його як село». Збентежений новиною, я зітхнув із полегшенням. Адже тепер я можу бути спокійним. Я народився в місці, яке існує, але має свою назву. Більше немає ні моїх бабусі й дідуся, ні дядьків, ні кузенів, ні селян з їхніми піснями та мотиками, навіть річки немає. «Все померло, я знаю. Навіщо тоді мені туди повертатися?» - запитав я себе. Сьогодні я маю відповідь.

До поїздки до Аргентини я прожив кілька місяців у Теофіполі, де навчався в початковій школі. Це був дуже важкий час для України, що відзначився голодом, дефіцитом, політичною, економічною та фінансовою кризою. Держава відповідала за освіту, але не було достатньо грошей, щоб забезпечити кожного учня підручником, отже, книжка ділилася між двома учнями, користуватися якими можна було по черзі. Ми вже отримали виїзну візу, знали, коли за нами приїдуть, щоб завезти на залізничний вокзал, звідки потяг повезе нас на північ, а потім - до інших міст, Берліну та Бремену, звідки ми вирушимо до Аргентини. Я знав дату, коли за нами приїдуть, але це була таємниця, оскільки кожен громадянин, який виїжджав із Радянського Союзу, вважався зрадником. Мама попросила мене нікому не казати, куди ми їдемо, адже сусіди звикли, що вона або я доволі часто подорожуємо, і новий від'їзд, хоча й з великими пакунками, не приверне уваги. Я хотів зберегти підручник, щоб не забути свою мову - російську. Настав мій останній день навчання (дата, про яку не знав жоден мій однокласник), я приніс підручник додому з наміром не повертати його і таємно перевезти до Аргентини. Наше майно (одяг, ковдри та подушки, набиті пухом, моя книжка, платівки та інші марні речі для теплої країни) було завантажено на візок, який мав відвезти нас до сусідньої залізничної станції. Прощання з бабусею, дідусем та дядьками було драматичним, бо ми знали, що більше ніколи не побачимося. Ми з мамою сіли у візок, у міру того, як ми віддалялися від нашої сім'ї, мене почало охоплювати відчуття збудженості та щастя, адже ми пізнаємо інші країни, побачимо іншу частину нашої сім'ї, а також я зустрінуся зі своїм батьком, історії про якого та фотографії викликали у мене суперечливі почуття. Раптом я відчув себе ніяково - перед нашим возом з'явився мій однокласник, з яким ми ділили підручник. Він дивився на нас із відкритим ротом. Він нічого не сказав, а я махнув йому рукою на прощання, ніби нічого не сталося. Це був підлий вчинок з мого боку, забравши чужу книжку, я завдав шкоди невинному. Кілька місяців потому, з помітною затримкою щодо запланованої дати, ми прибули до Аргентини. Епідемія трахоми протримала нас у Берліні близько сорока днів за щедрої підтримки Гітлера, ігноруючи, що ми євреї та приїхали з комуністичної країни. У Буенос-Айресі я зустрів свого батька, своїх дядьків та кузенів. Ми жили разом у маленькому будиночку на Ла Патерналі, вулиці італійських, іспанських та єврейських іммігрантів. Італійці сперечалися: одні були фашистами, інші - антифашистами, а іспанці були розділені між монархістами та республіканцями. Хоча між собою вони не ладнали, проте єднало їх одне - ненависть до своїх сусідів-євреїв.

Поки ми підпливали до Аргентини, моя мати вирішила, що я повинен прибути до Буенос-Айреса у бездоганному вигляді з радянським шиком. Перед причалом у бразильському порту Сантус перукар нещадно поголив мене, а гуляючи містом, мама купила мені матроський костюм, в якому я представ перед очима здивованої родини, яка зустрічала нас в порту Буенос-Айреса. Коли ми дісталися до частково вимощеної вулиці Морелос, що простягалася як незаймана земля до струмка Мальдонадо, нині проспект Хуана Б. Хусто, і

сусідські хлопці дізналися про мене, почалися мої муки. Вони верещали на мене, глузували з мене, викрикували слова, значення яких я не розумів, але не сумнівався, що вони недобрі. Будиночок, в якому ми жили, був вавилонською вежею: мої дядьки розмовляли ідишем (мовою східноєвропейських євреїв, що базується на середньовічній німецькій мові з вкрапленнями івриту та словами з країн, де вони мешкали, - російська і польська) та елементарною іспанською. Мої двоюрідні сестри розмовляли ідишем та іспанською. Мій батько (я оцінив це пізніше) розмовляв посередньо ідишем, посередньо українською та іспанською- своєрідний піджин. Моя мати швидко вивчила іспанську, вільно володіла російською та українською мовами, з дитинства згадала ідиш, який вдосконалювала завдяки читанню. Я не знав ані слова на ідиші, навіть не знав, що я єврей.

Щоразу, коли я виходив на вулицю, сусідські хлопці переслідували мене, вони постійно викрикували одні й ті ж самі слова іспанською мовою. Мені були байдужі їхні глузування, але те, що вони постійно кричали, мене лякало. Я вивчив ці слова напам'ять і повторив їх матері, яка була чи не єдиним моїм співрозмовником, бо в мене не було спільної мови з двоюрідними сестрами. Оскільки моя мати теж не знала іспанської, вона прокоментувала це на ідиші моїм кузинам, проте мені жодних пояснень не дала. Після кількох днів знущань деякі хлопці почали мене розпитувати, ми за допомогою простої лексики порозумілися. Усвідомивши, що я не розумію їхніх образ, вони припинили глузувати. Однак я не заспокоївся і попросив маму пояснити мені, що сталося. Потім, пані Посол, моя мама розповіла мені, що вони кричали «Єврей, вбивця Христа!», що є брехнею, яку поширювали деякі погані люди. І тоді мама розповіла мені, що крім того, що ми були українцями, наші предки походили з Близького Сходу, отже, ми були євреями, народом, який вигадав, що раз на тиждень потрібно відпочивати, що раби повинні бути вільними після того, як відбудуть сім років у рабстві, що багаті повинні залишати частину своїх врожайів бідним, а щоб жити разом у мирі, люди повинні дотримуватися десять мінімальних заповідей, як-от «не вкради», «не вбий» тощо. Що я не повинен почуватись ображеним, бо ми походимо від людей, які змінили історію світу, від людей з великою культурою, а не від убивць. У той час я зацікавився своїм єврейським походженням, а навчаючись в аргентинській школі, я також вивчав ідиш та іврит і навіть був вчителем цих мов. Зрештою я навчався в Єврейському університеті в Єрусалимі. Я – атеїст, а втім, юдаїзм для мене є культурною пристрастю та етикою. Я багато читав і Старий Заповіт, і Новий Заповіт. Мені подобаються пророки, особливо ті, хто засуджує соціальні беззаконня, наприклад, як Амос, глибокі думки Екклезіаста та Давидові псалми, мене захоплюють персонажі Нового Заповіту - Павло з Тарсу, який є справжнім пропагандистом християнства. Те, що я розповідаю зараз прийшло до мене після виїзду з країни, де говорили, що релігія є опіумом для народу, де не могли розмовляти на релігійні теми, ходити до церкви чи синагоги. У тому середовищі я сформувався, але не можу відмовитися від задоволення, яке мені надає читання історій Біблії, а також розуміння актуальності багатьох її соціальних законів.

Коли я привласнив підручник, яким ділився зі своїм однокласником, сприяючи у такій спосіб своїм осудливим проступком зростанню неписьменності в Україні, я не міг навіть уявити, скільки років страждатиму через цей дитячий вчинок, особливо через його безглуздість. Ми прибули до Буенос-Айреса у листопаді 1933 року, а в липні 1934 року я вже розмовляв задовільно іспанською мовою, у цьому мені допомогла школа, радіо та вулиця. Я

міг поговорити і посперечатися з сусідами та зі своїми двоюрідними сестрами. Щодня російська та українська мови втрачали свою присутність у моєму житті, бо я використовував їх лише для спілкування зі своєю матір'ю. Час від часу я перечитував якусь сторінку з викраденого підручника, аж поки, сам того не усвідомлюючи, тижнями не відкривав його. Мені було вісім років, коли я вступив до підготовчого класу з 6-річними дітьми, я говорив гірше за всіх, крім того, не міг залишитися непомітним, оскільки був найвищим у класі. За пів року мене перевели до першого класу, я швидко прилаштувався до вимог школи. У серпні сталося явище, яке психологи, психоаналітики, психіатри, дослідники мозку та науковці, з якими ми консультувалися, поки не можуть пояснити. У серпні 1934 року я тиждень хворів. Висока температура, втома, безсоння, після чого я цілими днями спав, пам'ятаю занепокоєні обличчя, а потім одужання з його незрозумілим сюрпризом: я забув російську й українську мови, ніби ніколи ними не спілкувався. Я не пам'ятав жодного слова і ніколи не зміг їх згадати. Я порушив одну з десяти заповідей («не вкради»), я позбавив свого однокласника важливого інструменту навчання, нікому не принісши користі. Провина переслідувала мене протягом багатьох років, але, зізнаюся, я це вже подолав. Я утримуюся від пояснень, як і чому, але не сумніваюся, що це болісне переживання позначилося на моєму житті.

Ностальгія та міфи про моє радянське дитинство були постійно присутніми у моєму житті. Я фантазував про те, щоб повернутися назад, подивитися, якими стали ті села, що гостинно мене приймали, де я отримав велику любов і зазнав своїх перших розчарувань. У Буенос-Айресі ми жили в очікуванні розвитку подій війни, а коли вона закінчилася, й у нас не було відомостей про сім'ю, ми сподівалися, що стане диво, що хтось, хоча б один із маминих або батькових рідних буде врятований.

За кілька років після закінчення війни ми отримали лист від мого дядька Арона, брата мого батька, інженера лісового господарства. У непідписаному листі було сказано: «Я - Арон, єдиний, хто вижив із нашої сім'ї»(по батьковій лінії), додаючи, що вся сім'я моєї матері також була знищена, нікого не залишилося в живих. Ми отримали цей лист близько 1950 року. Відтоді мої батьки не припиняли плакати за вбитою родиною. У 1964 році надійшов дуже дивний лист від друга мого дядька Арона, чоловіка, якого мама смутно пам'ятала. У листі друг повідомляв, що мій дядько проживає у Москві, що він одружений і має сина студента університету та дочку-інваліда, яка народилася під час німецької блокади Ленінграда. Дівчині потрібен був догляд та ліки, а економічне становище не дозволяло задовольнити ці потреби, проте головною її проблемою було харчування. У Москві продуктів було мало, друг просив допомоги для дядька Арона та його сім'ї. Лист друга був дуже детальний: він додав список необхідних продуктів, але попросив нас надсилати посилки на його домашню адресу, оскільки він не був євреєм, як мій дядько, а на той час існувала сувора державна політика недовіри та ворожості щодо євреїв, особливо щодо тих, хто мав контакти із зовнішнім світом. У 1952 році в Радянському Союзі засудили до страти за державну зраду та співпрацю з американським імперіалізмом усіх єврейських інтелектуалів, яких Сталін відправив до США під час війни з метою отримання економічної підтримки для Радянського Союзу у боротьбі проти вторгнення Гітлера. Усі вони були розстріляні за наказом Сталіна 3 серпня 1952 року.

Отримавши лист від друга, ми почали надсилати посилки, але ніколи не чули новин від дядька. Це продовжувалося півтора року, поки мій батько, який важко хворів і був прикутий до ліжка, отже, мав час на роздуми, не здивував нас питанням стосовно доставок наших посилок. Чи були ми впевнені, що продукти харчування передаються дійсно Арону, а не залишаються у друга? Батько помер, так і не дізнавшись відповіді. Ми зробили низку певних кроків та отримали задовільну відповідь від мого дядька Арона, який наважився написати нам, оскільки антисемітська політика послабилася, коли Радянський Союз, потребуючи іноземної валюти, відкрив двері для туристів. Почалося вільне листування з моїм дядьком, і мама стала мріяти поїздкою до Москви, щоб зустрітися з єдиним, хто вижив з обох сімей

На той час я зарекомендував себе як професіонал і міг подарувати задоволення матері, здійснюючи її мрії: ми визначилися з датою, я придбав квитки, подолали складні бюрократичні процедури, і мама приготувалася до поїздки. Вранці перед відльотом мами ми отримали лист від дядька Арона, який містив загадкову фразу: «всі твої брати чекають на тебе». Що означала ця фраза? Моя мати, мій брат Родольфо, Діна та я аналізували її зміст, ми прийшли до висновку, що мій дядько та його родина відчували себе нашими братами.

Мама полетіла того вечора дуже зворушена. Наступного ранку, коли вона летів до Москви, ми отримали ще один лист від дядька Арона, написаний до того, що ми читали напередодні, доставка якого була затримана, отже, він прибув на день пізніше. У цьому листі дядько розповів дивовижну історію: одного дня він прогулювався Арбатом, знаменитою пішохідною вулицею Москви, і раптом закам'янів, бо перед ним стояв живий-живісінький Лазар, старший брат моєї мами, який опікувався мною в дитинстві, смерть якого ми оплакували стільки років. Обидва були збентежені, вони обійнялися та заплакали від емоцій, бо вважали, що кожен із них зник під час війни. Але емоції примножилися, коли мій дядько Лазар сказав Арону, що всіх братів та їхні сім'ї врятовано. Моя мати, як я вже казав Вам раніше, пані Посол, цього не знала, бо вже вилетіла до Москви. Уявіть, що вона відчула, коли побачила, виходячи з літака, що її зустрічає вся родина, яку вважала втраченою і про яку завжди повторювала, що вони залишили її одною у цілому світі. Типова історія війни, але цього разу зі щасливим кінцем.

Моя мати кілька разів поверталася до Радянського Союзу, щоб побачитися з родиною. Другий раз я супроводжував її, третій - ми були разом з Діною, моєю дружиною. Ми зустрічалися у Москві та промисловому місті Запоріжжі, де мешкали мої дядьки, і кожна зустріч була великим святом. До світанку ми розмовляли з дядьком Лазарем, чие життя і те, як він розповідав про нього, мене зачаровували. Окрім розповідей про свою участь у війні як військовий, він намагався переконати мене в перевагах нової людини, яку формував комунізм. Мій погляд на режим був критичним, але він був ідеалістом, впевненим, що його ідеологія переможе на благо людства. На жаль, його особиста історія, як і мільйонів інших ідеалістів, засвідчила, що він помилявся.

Багато історій, які я тут розповідаю, пані Посол, увійшли до книжки, яку я опублікував багато років тому у видавництвах «Taller de Mario Muchnik», Іспанія, та «Editorial Sudamericana», Аргентина. Ця книжка також вийшла російською мовою під назвою «Останній лист із Москви», до якої закінчення історії мого дядька Лазаря не було включено. Востаннє, коли я до світанку спілкувалися з дядьком, який був не лише чарівним, але й дуже

тверезим у своїх судженнях співрозмовником, він зробив мені зізнання. Дядько Лазар зіграв важливу роль у війні, він командував у званні полковника однією з дивізій, що взяла Берлін, провів кілька років в адміністрації радянського сектору цього міста, а потім, коли вже проживав у місті Вінниця, яке стало відомим після розкриття вбивств дисидентів, організованих Сталіним у 1937 році, він став видатним діячем Комуністичної партії, якій так віддано служив. Проте на Близькому Сході спалахнула шестиденна війна, і Радянський Союз змінив свою проізраїльську політичну позицію на проарабську, а оскільки мій дядько був євреєм, йому запропонували подати у відставку, не залишаючи жодних інших альтернатив. Однак тієї ночі, хоча і пригнічений, він залишався вірним комуністичним ідеям.

Єдина, хто контактувала з дядьками, була моя мати, і хоча я розмовляв однією мовою зі своїм дядьком Лазарем - ідишем, ми не писали одне одному, бо життя тягнуло нас до інших обр'їв. Роками я ні з ким не спілкувався, поки одного разу з Нью-Йорка не отримав листа, написаний простою іспанською мовою онуком мого дядька Лазаря, і це було ще однією несподіванкою, бо у цьому листі повідомлялося, що його батьки, мої двоюрідні брати та його дід, мій дядько Лазар Голоднер, оселилися у цьому місті - осередку капіталізму. За кілька місяців ми з Діною прилетіли до Нью-Йорка, зустрілися з нашими родичами, яких ми знали, та їхнім сином Алексом, який працював у банку Іспанії, але я не зміг побачити дядька Лазаря, бо він за кілька тижнів помер. Справжній ідеаліст, який вірив у соціалізм, закінчив свої дні в країні, що ідеологічно представляла протилежність тій ідеології, якій він віддав своє життя.

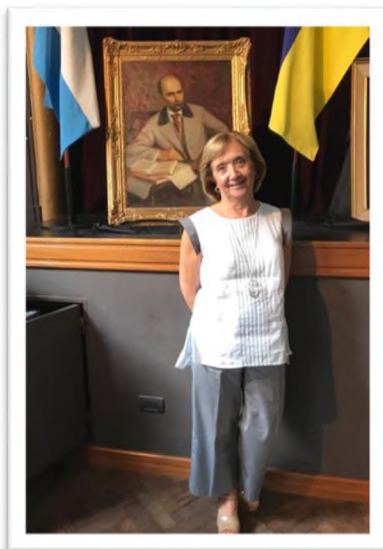
Пані Посол Елена Летісія Мікусінскі, я дуже вдячний за те, що Ви надали мені можливість розповісти кілька історій про своє життя та свою сім'ю, про події, які відбулися в Україні, країні мого дитинства, де Ви так гідно представляєте Аргентину, країну, яка гостинно прийняла мене, країну, де народилися і виросли наші діти. Країна, яку я люблю і до якої належу».

Абраша Ротенберг

ДОКТОРКА СУСАНА ТУРИК

Докторка медицини

Спеціалістка з внутрішньої медицини та медичної генетики

Докторка Сусана Турик

Докторка Сусана Турик - випускниця Національного університету Буенос-Айреса, спеціалістка з внутрішніх хвороб та медичної генетики. Членкиня та засновниця Аргентинського товариства медичної генетики, була головою згаданого товариства, а нині є його почесною членкинею.

Володарка різних нагород та відзнак, серед яких премії «Доктора Хосе Ардіті», «Себастьяна Баго», «Родольфо А. Ечерабіде», «Рікардо Саеса». Опублікувала понад сорок наукових творів. Координує і/або керує понад шістьдесятьма національними та міжнародними курсами, а також науковими конференціями в Аргентині та за її межами.

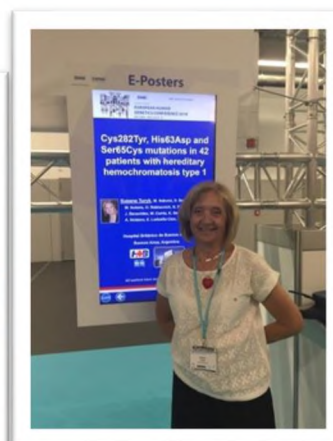
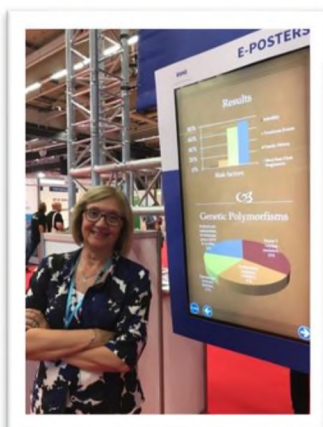
У 2018 році докторка Сусана Турик отримала відзнаку за професійні здобутки в галузі генетики від Асоціації лікарів Британської лікарні Буенос-Айреса.

«Мене звуть Сусана Беатріс Турик. Я - дочка та онука українців. Одружена, у мене троє дітей, всі вони навчалися в «Рідній школі» при Українському культурному товаристві «Просвіта».

Мої дідусь і бабуся по батьковій лінії народилися в селі Радощин Волинської області, а бабуся і дідусь по матері - у селі Сухівці Рівненській області. У 1936 і 1938 роках мої бабусі й дідусі приїхали до Аргентини. Татові

Докторка Сусана Турик отримує відзнаку за професійні здобутки в галузі генетики від Асоціації лікарів Британської лікарні

Докторка Сусана Турик - учасниця міжнародних конгресів та керівниця наукових конференцій

Докторка Сусана Турик із групою
з вивчення літератури у
товаристві «Просвіта»

батьки оселилися в місті Валентін-Альсіна муніципалітету Ланус (провінція Буенос - Аїрес), а мамині – спочатку оселилися в провінції Чако, а потім перебралися також до Валентін-Альсіни.

Мої батьки, Хуан Турик та Лідія Хіночик, познайомилися та одружилися в Аргентині. У них народилося двоє дітей - мій брат Еухеніо, вчитель образотворчого мистецтва та ілюстратор, і я.

Вся моя родина завжди грала дуже активну роль в українській громаді.

В Україні у нас мало родичів, оскільки більшість мешкає в Аргентині. А втім, у нас є багато друзів в

Україні.

Я навчалася у Львівській лінгвістичній гімназії. У 2013 році моя дочка Стефанія навчалася в Українському католицькому університеті у Львові. Ця академічна підготовка дозволила нам зміцнити і розширити наші знання української мови, якою ми вже говорили, писали і читали вдома.

Багато років я веду курси української літератури при Українському культурному товаристві «Просвіта». Маю академічні зв'язки з різними медичними, культурними, літературними та соціальними організаціями в Україні.

Фото українських емігрантів на кораблі
«Ямайка» до прибуття в порт Буенос-Айреса

Докторка Сусана Турик зі своєю сім'єю

Вшановуючи пам'ять ВОЛОДИМИРА КОТУЛЬСЬКОГО

Його здобуток: «Мартін Ф'єрро» українською мовою

Володимир Котульський

Др. Ярема Тауридзький (редактор)

Віктор Будзінський (співавтор)

Олег Яхно (співавтор)

Володимир Котульський народився на Волині, Україна, у 1925 році. Під час німецької окупації був шкільним учителем у своєму рідному селі, входив до складу Організації українських націоналістів, перед наступом Червоної Армії перебрався на Захід. у 1949 році, після кількох років перебування у таборі для біженців, переїхав до Аргентини, спочатку до провінції Чако, а з 1950 року мешкав у Буенос-Айресі, де відразу ж долучився до роботи в українській громаді. У 1956 році одружився з Ольгою Білик.

Володимир Котульський був невтомним борцем за українську справу та ідентичність. Протягом багатьох років обіймав керівні посади в Українському товаристві «Відродження», неодноразово був його головою, а також працював редактором газети «Наш клич». Впродовж 17 років пан Котульський керував курсами української мови для дорослих в товаристві «Відродження». Він відкрив початкові курси іспанської мови для представників «четвертої хвилі» українських іммігрантів, тобто продовжував займатися викладацькою діяльністю, яка була його справжнім захопленням протягом усього життя.

Володимир Котульський був визначним діячем української громади, він очолив Головну раду Української центральної репрезентації в 1977 році, а в 1981 році - Українську центральну репрезентацію в Аргентині, з гідністю й турботою виконував свої обов'язки впродовж кількох років. Він брав участь у зібраннях Світового конгресу вільних українців, достойно представляв на них українців Аргентини.

У 1993 році пан Котульський зміг повернутися до своєї коханої України, це було своєрідним прощанням. Він досяг своєї мети - його рідна Україна була вільною і незалежною.

Вважаю, і в цілому поділяю думку більшості українців в Аргентинській Республіці, що кульмінацією соціальної та громадської діяльності в Аргентині Володимира Котульського став переклад українською мовою поеми відомого автора Хосе Ернандеса «Мартін Ф'єрро», який він зробив на знак вдячності від усіх українців цій щедрій країні. Отже, завдяки

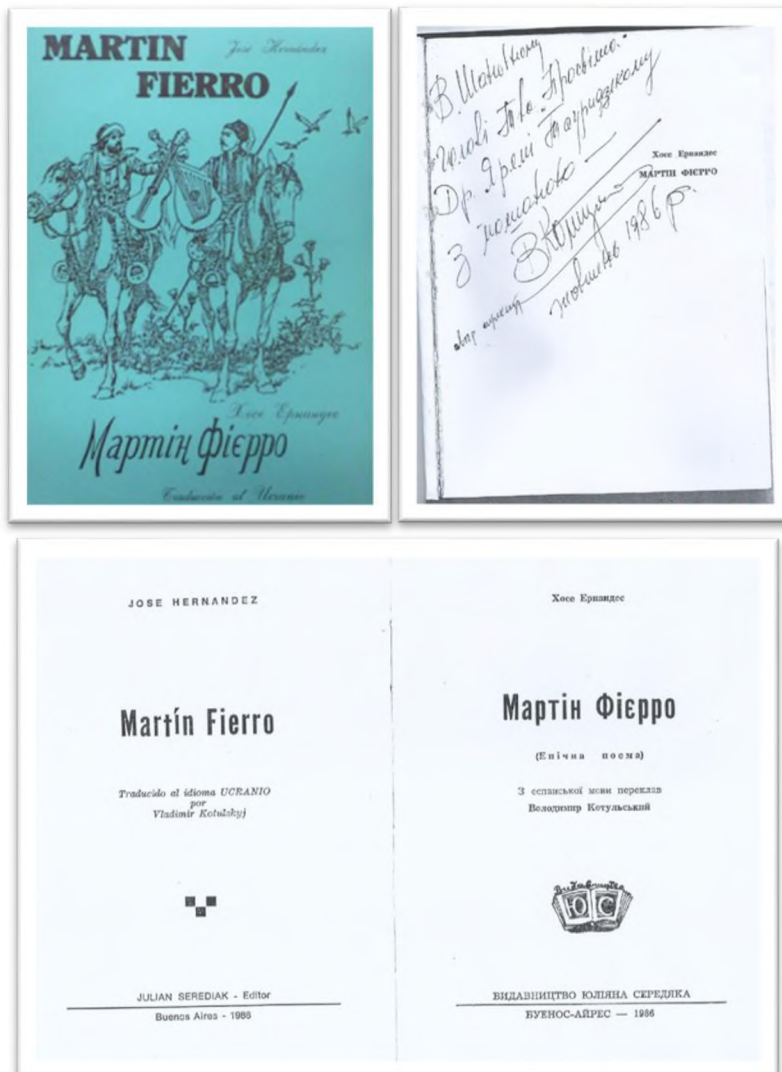
Володимир Котульський

пану Котульському серед сотні перекладів цього шедевра аргентинської поезії гаучо з'явилася його українська версія.

Правління Комітету зі збору коштів на будівництво пам'ятника Тарасу Шевченку в Буенос-Айресі, члени Правління й Українського товариства «Відродження» Президент Комітету Володимир Котульський, у центрі (другий зліва).

Завершуючи це коротке вшанування pana Володимира Котульського, слід зазначити, що він був насамперед порядною і скромною людиною, поважав думки інших, його любила вся громада та всі, хто з ним спілкувався. Передчасна смерть 27 липня 1997 року pana Котульського залишила велику порожнечу в українській діаспорі Аргентинської Республіки, яка згадує його з надзвичайною повагою та любов'ю. Нехай ця скромна данина пошани служить нагадуванням про видатну людину, українця, який сприяв популяризації неперевершеної поеми «Мартін Ф'єрро» його рідною мовою.

Книжка «Мартін Ф'єрро» українською мовою
Видавництво Хуліана Середяка, Буенос-Айрес, 1986 рік

ПОДЯКИ

Особлива подяка:

Народному депутату України пану Святославу Юрашу

Подяка за співпрацю у підготовці цього номера:

Пану Абраші Ротенбергу
Ліц. Олегу Яхну
Доктору Яремі М. Тауридському
Пану Віктору Будзінському

Команді Посольства Аргентини в Україні:

Послу пані Елені Летісії Мікусінскі
Секретарю Аріелю Максу Санчесу Ромеро
Секретарю Мартіну Кастро
Ліц. Алехандрі Василик
Ліц. Вікторії Казьмірук
Ліц. Лесі Мілютенко
Ліц. Олені Щенніковій